

DJELOVANJE PROF. DR. FIKRETA KARČIĆA U GAZI HUSREV-BEGOVOJ BIBLIOTECI

Mustafa JAHIĆ
jahic@yahoo.com

SAŽETAK: Prof. dr. Fikret Karčić jedan je od rijetkih naučnika koji je tokom svog naučnoistraživačkog rada, u periodu dužem od četrdeset godina, intenzivno koristio fondove i usluge Gazi Husrev-begove biblioteke, kontinuirano pratio njen razvoj i postignuća koja je Biblioteka u tom periodu ostvarila i u nekim aktivnostima značajnim za razvoj i afirmaciju Biblioteke i sam učestvovao.

U raznim prilikama i povodima govorio je o Biblioteci, naročito njenom značaju za istraživanje islamskog kulturnog naslijeđa, ali i njenom statusu i pravcima razvoja u bibliotečkom i naučnoistraživačkom pogledu. Autor u ovom radu predstavlja djelovanje prof. dr. Karčića na razvoju i afirmaciji Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu.

Ključne riječi: Fikret Karčić, Gazi Husrev-begova biblioteka, modernizacija GHB biblioteke, Anali GHB

Uvod

Kada bi govorio ili pisao o Gazi Husrev-begovoj biblioteci (GHB), a to je često činio, posebno bi isticao nužnost moderniziranja rada u Biblioteci prema savremenim bibliotečkim standardima i neophodnost razvijanja organiziranog naučnoistraživačkog rada u izučavanju islamskog kulturnog naslijeđa koje se čuva u GHB.

Osim moderniziranja bibliotečke djelatnosti zalagao se i za populariziranje bibliotečke građe i poticanje na njeno korištenje među naučnim istraživačima, što je i sam činio uvijek i dosljedno u svojim radovima, knjigama, predavanjima ili neformalnim razgovorima i na takav način afirmirao GHB, ne samo na domaćem nivou, nego i u svijetu.

Isticanje značaja knjižnih fondova Biblioteke za istraživanje islamskog kulturnog naslijeđa u Bosni i Hercegovini i poticanje na njihovo korištenje motivirano je ličnim iskustvom prof. Karčića s obzirom na to da je značajan broj građe, novina, časopisa i druge periodike, zatim knjiga i brošura, te rasprava i članaka koje je koristio u pisanju svojih djela pronašao u Gazi Husrev-begovoj biblioteci, neke i kao unikatne primjerke.

Osim korištenja bibliotečkih fondova GHB u svom naučnoistraživačkom radu, prof. Karčić je istovremeno svjedočio i njenom razvoju, te na više načina svojim aktivnim učešćem dao značajan doprinos razvoju i afirmaciji GHB kroz razne vrste aktivnosti, kao što su:

- rad u Savjetu GHB / Upravnom odboru GHB,
- rad u organizacionom odboru i učešće na naučnim skupovima koje je organizirala GHB,
- članstvo u redakciji *Anala Gazi Husrev-begove biblioteke (Anali GHB)* i objavljivanje radova u *Analima GHB*,
- predavanja i objavljivanje članaka o Gazi Husrev-begovoj biblioteci (GHB) i njenim aktivnostima, naročito o organiziranju naučnih skupova i *Analima GHB*.

Korištenje fondova Biblioteke

Prof. dr. Fikret Karčić je u svom naučnom radu u značajnoj mjeri koristio fondove GHB, naročito u

radovima i djelima iz historije islamskog (šerijatskog) prava i islamskih ustanova u Bosni i Hercegovini, kao što su magistarski rad: *Šerijatski sudovi u Jugoslaviji 1918-1941*, odbranjen na Pravnom fakultetu u Beogradu 1984. god. i objavljen u izdanju Vrhovnog starješinstva Islamske zajednice u SFRJ u Sarajevu 1986. god, te doktorska disertacija: *Pokret za reformu šerijatskog prava i njegov odjek u Jugoslaviji u prvoj polovini XX vijeka*, odbranjena na Pravnom fakultetu u Beogradu 1988. god. i objavljena pod naslovom *Društveno-pravni aspekt islamskog reformizma. Pokret za reformu šerijatskog prava i njegov odjek u Jugoslaviji u prvoj polovini XX vijeka*, u izdanju Islamskog teološkog fakulteta u Sarajevu 1990. god, zatim djelo: *The Bosniaks and the Challenges of Modernity: Late Ottoman and Hapsburg Times* (Contemporary Islamic Thought) koje je objavio El-Kalem 1999. godine, ali i druga njegova djela.

Osim što je u svojim radovima i djelima redovno navodio GHB kada bi njene fondove koristio, istovremeno bi isticao i imena osoba zaposlenih u Biblioteci, koje su mu bile na usluzi i pomogle da dobije traženu fotografiju ili geografsku kartu kao prilog radu ili dokument, časopis, rukopis ili štampanu knjigu, te im se posebno na tome zahvaljivao. Ovo se odnosi i na druge institucije čije je fondove koristio i osobe koje su mu na bilo koji način pomogle pri istraživanju i pisanju.

Tako se za pomoć prilikom pisanja referata za Konferenciju *The Ottoman Empire and World War 1*, Ilidža, 16-19. maj 2012, bosanska verzija referata "Džihad fetva u Bosni i Hercegovini" prof. Karčić zahvaljuje svima koji su mu pomogli prilikom pisanja ovog referata, ističući: "Autor želi da se zahvali osoblju Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu, na susretljivosti i pomoći, a posebno gospodinu Muhamedu Hodžiću, gospođi Ameli Lepir i Kerimu Njemčeviću. Takođe se zahvaljuje dr. Ayse Zisan Furat sa Istanbulske univerziteta na pruženim informacijama. Pomoć autoru i arhivskom istraživanju pružile su i

Ehlimana Memišević i Benamina Londrc s Pravnog fakulteta u Sarajevu, na čemu im se autor zahvaljuje." Citirano prema: Dr. Fikret Karčić, redovni profesor, "Džihad fetva u Bosni i Hercegovini". *Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu*, 2012, god. 55, str. 305.

Rad u Savjetu GHB / Upravnom odboru GHB

Prof. dr. Fikret Karčić bio je i član Savjeta Biblioteke u periodu 1986-1992. Savjet je u ovome mandatu raspravljao i donosio odluke o nastavku katalogiziranja rukopisa, izradi normativnih akata, pronalaženju lokacije za novu zgradu Biblioteke, intenziviranju obrade arhivske građe, izdavanju prijevoda Muvekitove *Povijesti Bosne* i uvođenju stručnih zvanja za bibliotekare. U raspravama i donošenju zaključaka aktivno je učestvovao i dr. Karčić. Početkom 1992. godine formiran je novi Savjet Biblioteke u kome je bio i dr. Fikret Karčić. Međutim, usljed agresije na BiH ovaj Savjet nije održao ni konstituirajuću sjednicu.

Rad u organizacionom odboru i učešće na naučnim skupovima koje je organizirala Gazi Husrev-begova biblioteka

Prof. dr. Fikret Karčić imao je značajnu ulogu kao predsjednik Organizacionog odbora u pripremanju i organiziranju drugog međunarodnog naučnog skupa "Islamske nauke i ulema u Bosni i Hercegovini", održanog 15.01. – 17.01.1990. god. u organizaciji GHB. Aktivnim učešćem u koncipiranju naučnog skupa, odabirom tema i preporukama učesnika značajno je doprinio kvaliteti ovog naučnog skupa, a njegovom populariziranju kroz javne medije i dobroj medijskoj popraćenosti.

Prof. dr. Fikret Karčić učestvovao je i na naučnim skupovima koje je organizirala GHB. Na prvom takvom skupu, "Značaj i uloga vakufa u našim krajevima", održanom 22. i 23. novembra 1982. godine u povodu

450. godišnjice osnivanja Gazi Husrev-begova vakufa i njegovih institucija, među dvadeset i šest referata prezentiranih na ovom skupu bio je i referat prof. dr. Fikreta Karčića pod naslovom "Međunarodnopravno regulisanje vakufskih pitanja u jugoslovenskim zemljama".

Drugi naučni skup pod nazivom "Islamske nauke i ulema u BiH" održan je u januaru 1990. godine. Među četrdeset i sedam referata sa ovog naučnog skupa je i referat prof. dr. Fikreta Karčića pod naslovom "Odnos bosanske uleme prema reformama u Osmanskoj Carevini u XIX vijeku". Detaljan izvještaj o radu skupa podnio je Biblioteci dr. Karčić, kao predsjednik Organizacionog odbora.

Prof. Karčić napisao je i prikaz ovog naučnog skupa u *Glasniku Rijaseta Islamske zajednice u SFRJ*, god. 1990, br. 1, str. 94-97, pod naslovom: Naučni skup "Islamske znanosti i ulema u Bosni i Hercegovini".

Ističući značaj GHB za istraživanje orijentalnih rukopisa i arhivske građe iz osmanskog perioda, po čemu ova biblioteka predstavlja jednu od najpoznatijih u Evropi, prof. Karčić posebno naglašava da je Biblioteka "pored redovnih aktivnosti koje se tiču katalogizacije rukopisa i sređivanja arhivske građe, započela 1982. sa organiziranjem naučnih skupova". Ovaj, "drugi po redu naučni skup imao je za cilj da predstavi dosadašnje rezultate u istraživanju islamskih znanosti i uleme u BiH od vremena osmanskih osvajanja pa sve do našeg doba".

S obzirom na to da "islamske znanosti u BiH nisu do sada bile predmet sistematskog istraživanja (...), stručno prezentiranje djela iz te oblasti, njihova ocjena u odnosu na opšte stanje islamskih znanosti u muslimanskom svijetu u određenom vremenu, te određivanje doprinosa bosanskohercegovačke uleme globalnom razvoju korpusa islamskog znanja stoji kao zadatak koji – prema prof. Karčiću – treba da izvrše, u prvom redu, istraživači u institucijama Islamske zajednice".

Prof. Karčić, između ostalog, navodi i da je u toku rada naučnog skupa iznijeto nekoliko zanimljivih inicijativa. “Organizator skupa je – kako ističe prof. Karčić – s pažnjom razmotrio ove inicijative i već su preduzeti prvi koraci za osnivanje Centra za izučavanje islamskog naslijeđa, kao posebnog odjeljenja Gazi Husrev-begove biblioteke. Ovaj centar bi – kako objašnjava prof. Karčić – imao zadatak da inicira, organizuje i finansijski pomaže istraživanja islamske baštine u Bosni i Hercegovini i u posebnoj ediciji objavljuje rezultate tih istraživanja”.

Ističući nužnost postojanja koordinacije i institucionalizacije istraživačkih napora u oblasti istraživanja islamskog duhovnog naslijeđa, prof. Karčić na kraju ovoga prikaza ističe da “ovaj naučni skup predstavlja, bez ikakve sumnje, značajan korak naprijed”.

Članstvo u redakciji *Analita GHB*

Prof. dr. Fikret Karčić bio je član redakcije *Analita GHB* od broja 13-14 (1987) do broja 17-18 (1996), i od broja 33 (2012) do broja 43 (2022). Svojim mišljenjima, preporukama i savjetima, kao član redakcije značajno je utjecao na kvalitet knjiga *Analita GHB* objavljenih u ovom periodu.

Prof. Karčić je objavio i poseban članak o *Analima GHB* u povodu navršetka 45 godina od izlaska ovog časopisa. Naime, 2017. god. navršilo se 45 godina izlaska časopisa *Analita GHB*. U toku ovog perioda objavljeno je 38 knjiga ovog časopisa. Povodom obilježavanja ovog jubileja prof. dr. Fikret Karčić je u *Oslobođenju* 21. 01. 2018. god. objavio posebno afirmativan članak o *Analima GHB* pod naslovom “45 godina Analita Gazi Husrev-begove biblioteke”.

Navodeći da je prvi broj *Analita GHB* objavljen 1972. godine, prof. Karčić ističe da je decenija u kojoj je počeo izlaziti ovaj časopis bila “veoma važna za Islamsku zajednicu u tadašnjoj Jugoslaviji. Politički sistem je bio liberalizovan, putevi

prema Zapadnoj Evropi otvoreni, počela je nacionalna afirmacija Bošnjaka pod imenom Muslimani. Te decenije počeo je s izlaženjem *Preporod*, islamske informativne novine, otvoren je Islamski teološki fakultet, pojačana izdavačka djelatnost, sagrađene brojne džamije itd. Počeo je proces koji će retroaktivno biti označen kao ‘islamski preporod’.”

Budući da prema tadašnjoj zakonskoj regulativi, kako ističe prof. Karčić, “bavljenje naučno-istraživačkim radom nije bilo u djelokrugu vjerskih zajednica”, (...) “u takvim okolnostima Islamska zajednica je odlučila da Gazi Husrev-begova biblioteka pokrene jednu naučnu periodičnu publikaciju. Gazi Husrev-begova biblioteka bila je najpogodniji okvir za jedan takav poduhvat.”

U tom kontekstu prof. dr. Fikret Karčić navodi i riječi prof. dr. Mustafe Kamarića, profesora Pravnog fakulteta u Sarajevu, a istovremeno i predsjednika Vrhovnog sabora IZ u SFRJ, koji u prvom broju *Analita Gazi Husrev-begovu biblioteku* opisuje kao “specijalnu naučnu biblioteku za oblast islamistike i drugih njoj srodnih ili s njom povezanih djelatnosti”, koja je, kao takva, imala zadatak “i da naučno sređuje rukopisni materijal i da naučno obrađuje pojedina pitanja iz oblasti islamistike, posebno ako je to vezano za prošlost i život Muslimana u BiH.”

“Na taj način – kako ističe prof. Karčić – Islamska zajednica u SFRJ imala je, prije osnivanja Islamskog teološkog fakulteta u Sarajevu, instituciju za bavljenje naučnim istraživanjem u oblasti islamskih studija (islamistike) – Gazi Husrev-begovu biblioteku – i periodičnu publikaciju u kojoj će biti objavljivani rezultati tih istraživanja – *Anale GHB*.”

U nastavku ovoga članka prof. dr. Fikret Karčić ističe da je Gazi Husrev-begova biblioteka pristupila izvršavanju postavljenog zadatka organiziranjem tri naučna skupa u relativno kratkom vremenu; prvog 1982. godine o temi “Značaj i uloga vakufa u našim krajevima”; drugog

“Islamske nauke i ulema u BiH” održanog u januaru 1990. godine i trećeg u decembru 1990. godine pod naslovom “Doba bosansko-muslimanskog književno-kulturnog preporoda”. Referati sa prvog naučnog skupa objavljeni su u *Analima GHB*, knjiga IX-X (1983), sa drugog u *Analima GHB*, knjiga XVII-XVIII (1996) i trećeg u *Analima GHB*, knjiga XIX-XX (2001).

“Značaj ovih skupova – prema prof. Karčiću – bio je izuzetno veliki. Na njima su učestvovali naučnici iz reda Islamske zajednice uporedo s najpoznatijim imenima bosansko-hercegovačke i jugoslovenske orijentalistike. U uslovima marginalizacije vjernika i vjerskih učenjaka ovo su bili važni iskoraci u širenju horizonata slobode i osvajanju javnog naučnog prostora. Zato nije čudo da su dvije naučne konferencije, o kojima je bilo riječi, organizovane u kratkom intervalu između uvođenja političkog pluralizma i raspada jugoslovenske federacije. *Analita GHB* svjedoče o tome vremenu.”

Analita GHB su od prvog broja, kako dalje ističe prof. Karčić, objavljivali samo naučne i stručne radove, tako da su, pored sažetaka na engleskom jeziku, uvođenjem klasifikacionog broja radova, sve više pokazivali “uobličenje naučne forme ovog časopisa”.

Zahvaljujući ovim kriterijima, u *Analima GHB* je od trenutka uvođenja navedenih kriterija, kako ističe prof. Karčić, objavljen “dvostruko veći broj radova u kojima se saopštavaju nove činjenice i pogledi i koji, po svom karakteru, predstavljaju originalni doprinos nauci, od onih koji se zasnivaju na postojećem naučnom saznanju”.

U nastavku članka prof. Karčić ističe i da su radovi objavljeni u *Analima GHB* uvrštavani u Index Islamicus, međunarodnu klasifikovanu bibliografiju publikacija na evropskim jezicima o islamu i muslimanima, međunarodnu klasifikovanu bibliografiju Index of Islamic Literature, zatim bibliografsko-katalošku bazu podataka COBISS i indeksirani

u bazama podataka EBSCO, dok je puni tekst od 2005. godine dostupan u CEEOL.

Na kraju ovoga članka prof. dr. Fikret Karčić ističe da "sa ovim razvojnim rezultatima, tradicijom koja se čuva i razvija, *Anali GHB* su pokazatelj razvoja naučnih istraživanja u oblasti orijentalnih jezika, islamskih nauka, historije BiH u osmanskome periodu i drugim srodnim oblastima. Kao takvi, oni su nezaobilazna referenca za domaće i strane istraživače. U tom smislu ispunjen je zadatak koji su pred njih postavili osnivači daleke 1972. godine."

Značajan doprinos podizanju i održavanju kvaliteta *Anala GHB*, prof. dr. Fikret Karčić dao je i recenziranjem većeg broja radova objavljenih u *Analima GHB*.

Radovi objavljeni u *Analima GHB*

Prof. dr. Fikret Karčić objavio je također sedam naučnih radova i tri prikaza u *Analima GHB* doprinoseći i na takav način kvaliteti ovog časopisa i njegovoj afirmaciji u domaćim i inostranim naučnim krugovima.

1. "Međunarodnopravno regulisanje vakufskih pitanja u jugoslovenskim zemljama". *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, 1983, 6 (9-10), str. 141-154.
2. "Pitanje javnopravnog priznanja islama u jugoslovenskim krajevima nakon prestanka osmanlijske vlasti". *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, 1985, 7 (11-12), str. 113-120.
3. "Odnos bosanske uleme prema reformama u Osmanskoj Carevini u XIX vijeku". *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, 1996, 10(17-18), str. 221-232.
4. "Uloga kodifikacije u transformaciji pravnih sistema jugoistočne Evrope u postosmanskom periodu". *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, 2011, 18(32), str. 135-142.

5. "Stavovi vodstva Islamske zajednice u Jugoslaviji povodom zabrane nošenja zara i feredže". *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, 2013, 20(34), str. 225-236.
6. "Kako je sarajevsko Oslobođenje pisalo o formiranju Izraela". *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, 2014, 21 (35), str. 203-212.
7. "Jedna neobjavljena rasprava Muhamed-ef. Tufe o šerijatskim sudovima". *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, 2019, 26(40), str. 193-199.

Prikazi objavljeni

u *Analima GHB*

1. *Muhamed Tajib Okić: život i djelo*, Kemal Bašić, Sarajevo: Udruženje "Balkanski narodni pogled", 2015, str. 243. *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, 2015, 22(36), str. 243-245.
2. "Važno svjedočenje o osmanskoj Bosni i Hercegovini". *Bosna i Hercegovina u spisima Ahmeda Dževdet-paše*, prevela s osmansko-turskog i priredila Kerima Filan, Sarajevo, Connectum, 2017, str. 262. *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, 2018, 25(39), str. 250-251.
3. David Motadel, *Islam and Nazi Germany's War*, Cambridge Mass., The Belknap Press of Harvard University Press, 2014, 512 str. *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, 2020, 27(41), str. 282-284.

Članci o Gazi Husrev-begovoj biblioteci

Prof. dr. Fikret Karčić objavio je i dva članka o Gazi Husrev-begovoj biblioteci. Prvi je objavio na turskom jeziku kao enciklopedijski članak (natuknica) pod naslovom: "Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi: 1537 yılında Saraybosna'da kurulan kütüphanesi". Objavljeno

u: *Islâm ansiklopedisi: islâm âlemi tarih, coğrafya, etnografya ve biyografya lugati, Cilt 13, (Fikh – Gelenek)*. Istanbul: Türkiye Diyanet Vakfı. 1996, str. 458-459.

Drugi članak je na bosanskom i engleskom jeziku, koji predstavlja predavanje koje je pod naslovom "Gazi Husrev-begova biblioteka na pragu 21. vijeka" prof. Karčić održao 15.01.2015. god. na svečanosti organiziranoj povodom obilježavanja 478 godina postojanja GHB. Objavljeno: "Gazi Husrev-begova biblioteka na pragu 21. vijeka" = Gazi Husrev-bey Library at the threshold of the 21st century. Sarajevo: Gazi Husrev-begova biblioteka, 2015, str. 25-39.

Kao najstarija naučnoobrazovna instituciju u Bosni i Hercegovini, Gazi Husrev-begova biblioteka je, kako ističe dr. Karčić "po svom fondu (...) značajna za Bosnu i Hercegovinu, Balkan i Evropu. Značaj za Bosnu i Hercegovinu se ogleda u tome da je bibliotečka zbirka islamskih rukopisa i osmanskih dokumenata najveća u našoj zemlji", bez kojih je, kako ističe dr. Karčić, "nemoguće napisati jednu sveobuhvatnu historiju Bosne i Hercegovine", isto kao što "se bez Arhiva Islamske zajednice, koji se čuva u Gazi Husrev-begovoj biblioteci, ne može napisati jedna historija ove zajednice".

"Biblioteka je značajna i za širi region Balkana (...) koji je – kako objašnjava dr. Karčić – u osmanskom periodu bio jedinstven kao Rumelija ili osmanska Evropa, a u 19. i 20. vijeku pocijepan na brojne međusobno suprotstavljene nacionalne države" i "svojom viševjekovnom historijom (...) vezan za Osmansku državu (...), tako da u dokumentima koji se čuvaju u Biblioteci, saznajemo o događajima u Beogradu, Užicu, Čačku, Skoplju, Sofiji, Kavali, Edirni itd".

"Biblioteka je – kako dalje ističe dr. Karčić – značajna i za Evropu zbog svoje bogate kolekcije islamskih rukopisa i arhivske građe. U Evropi postoje brojne biblioteke s

islamskim rukopisima i dokumentima". S obzirom na to da ovi rukopisi predstavljaju baštinu "naroda koji su bili pod evropskom vlašću", rukopisi koji se čuvaju u Gazi Husrev-begovoj biblioteci "nastali su u Bosni i Hercegovini ili regionu kao dio žive tradicije muslimanskih naroda, ili su pribavljeni tokom kontakata Bošnjaka sa drugim muslimanskim narodima. Veza između islamske baštine i muslimanskog naroda, koji je čuva, je neprekinuta i živa. Islamski rukopisi nisu muzejski artefakti već dio tradicije koja još živi. Na taj način, evropski istraživači islamskog naslijeđa u Gazi Husrev-begovoj biblioteci nalaze islamsku baštinu u svom prirodnom okruženju."

Zbog karaktera njenih fondova i različitih vrsta korisnika, Gaz Husrev-begova biblioteka, prema prof. dr. Fikretu Karčiću, predstavlja "spoj istraživačke biblioteke, arhiva i opšte biblioteke".

"Gazi Husrev-begova biblioteka nije se u prošlosti ograničila samo na čuvanje knjižnog fonda i pružanje usluga korisnicima. Osim toga, njeni zaposlenici su se – kako ističe dr. Karčić – bavili i naučno-istraživačkim radom. O tome svjedoči časopis Anali Gazi Husrev-begove biblioteke, koji je počeo izlaziti 1972, te brojna posebna izdanja".

U ovom predavanju (članku) prof. Karčić govori i o statusu i funkciji Gazi Husrev-begove biblioteke, ističući da "Gazi Husrev-begova biblioteka na prvom mjestu jeste u funkciji podrške misiji njenog osnivača – danas Islamske zajednice", dok "glavna misija ove zajednice jeste briga o očuvanju islamskog identiteta njenih članova". S obzirom na to da je "Gazi Husrev-begova biblioteka najuže vezana za islamsku tradiciju Bošnjaka" (...) – prema prof. dr. Fikretu Karčiću – "može se reći (i) da Gazi Husrev-begova biblioteka

predstavlja depozitorij islamske tradicije Bošnjaka koji pokazuje dominantno usmjerenje "srednjeg puta" kroz cijelu historiju islama u ovoj zemlji".

Prof. dr. Fikret Karčić bio je i veliki zagovornik pridruživanja Gazi Husrev-begove biblioteke Univerzitetu u Sarajevu. Tako prema njemu posebno "važan momenat koji utiče na status Biblioteke je i njeno pridruživanje Univerzitetu u Sarajevu. Na ovaj način – kako objašnjava dr. Karčić – uspostavljena je bliža veza sa Univerzitetom, a studenti, nastavnici i saradnici Univerziteta su ohrabreni da koriste knjižne fondove Biblioteke i dovedu ih u blisku vezu sa nastavno-naučnim procesom. (...) Pridruživanjem Gazi Husrev-begove biblioteke Univerzitetu, bibliotečki fond na koji se oslanja nastavno-naučni proces je ojačan, a Biblioteka je našla svoje zasluženo mjesto koje joj pripada kao jednoj od najstarijih naučnih i kulturnih institucija u Bosni i Hercegovini."

Prof. dr. Fikret Karčić zalagao se i za vezivanje godine osnivanja Univerziteta u Sarajevu za godinu osnivanja Gazi Husrev-begove medrese i biblioteke. "Pošto se medrese visokog ranga na prostorima nekadašnje Osmanske Carevine smatraju pretečama univerziteta, opravdano je da se – prema prof. dr. Fikretu Karčiću – i Univerzitet u Sarajevu u pogledu svoje historije veže za Gazi Husrev-begovu medresu i biblioteku, te kao godinu svog osnivanja uzme 1537."¹

"Sa prelaskom u novu zgradu, Gazi Husrev-begova biblioteka – kako ističe dr. Karčić – ima odgovarajuće uslove za ostvarenje svoje misije. Ona stoji kao jedna od frontalnih ustanova Islamske zajednice otvorenih za najširi krug korisnika."

U nastavku predavanja prof. Karčić govori o mogućim pravcima razvoja Biblioteke u bibliotečkom i naučnoistraživačkom smislu

rukovodeći se savremenim tendencijama u bibliotekarstvu.

Druge aktivnosti

Prof. dr. Fikret Karčić učestvovao je i u pripremi projektnog zadatka za izradu glavnog projekta nove zgrade Gazi Husrev-begove biblioteke. Autor ovog teksta svjedoč je angažiranosti prof. Karčića u definiranju okvira naučnih istraživanja fondova Biblioteke, prije svega rukopisa i arhivske građe, kao posebne jedinice kojoj je potrebno predvidjeti poseban prostor u novoj zgradi Gazi Husrev-begove biblioteke.

Prof. dr. Fikret Karčić koristio je svaku priliku i da u svojim predavanjima i drugim javnim nastupima, naročito u inostranstvu na naučnim skupovima i predavanjima na poznatim univerzitetima, ukaže na Gazi Husrev-begovu biblioteku, posebno značaj i bogatstvo njenih raznovrsnih fondova.

Istovremeno je u svojim ličnim kontaktima često usmjeravao i poticao mnoge naučne istraživače, postdiplomce i doktorante, naročito strane, na korištenje fondova Gazi Husrev-begove biblioteke. Neke je i sam dovodio u Biblioteku.

Umjesto zaključka

I, na kraju, treba istaći da se bogata i izuzetno vrijedna lična biblioteka rahmetli prof. dr. Fikreta Karčića nalazi također na policama Gazi Husrev-begove biblioteke, među knjigama koje je prof. Karčić u svojim istraživanjima i pisanju velikog broja naučnih radova i djela često koristio.

Završavajući ovaj članak molim Uzvišenog Allaha da prof. dr. Fikreta Karčića nagradi za sva dobra djela koja je u ime Njegovo za života svoga uradio, a posebno za znanje koje je u svojim djelima ostavio da se drugi njime koriste.

¹ Prof. dr. Fikret Karčić je za potrebe Univerziteta u Sarajevu napisao i elaborat o

značaju i opravdanosti vezivanja godine osnivanja Univerziteta u Sarajevu za

godinu osnivanja Gazi Husrev-begove medrese i biblioteke.

الموجز

مصطفى بحيثش

نشاط الأستاذ الدكتور فكريت كارتشيتش في مكتبة الغازي خسروبيك

أ. د. فكريت كارتشيتش، واحد من العلماء القلائل الذين استفادوا بشكل مكثف من إمكانيات وخدمات مكتبة الغازي خسروبيك خلال نشاطه في البحث العلمي لمدة تربو على أربعين عاماً، وكان يتابع باستمرار تطور المكتبة والإنجازات التي حققتها في تلك الفترة. وقد شارك بنفسه في بعض الأنشطة المهمة لتطوير المكتبة وتعزيز دورها.

وكان لا يترك مناسبة أو فرصة ملائمة دون أن يتحدث عن المكتبة، مشدداً على أهميتها للبحث العلمي في التراث الثقافي الإسلامي، وكذلك عن وضعها واتجاهات تطورها من حيث العمل المكتبي والبحث العلمي. يستعرض الكاتب في هذا المقال الأنشطة التي كان يقوم بها أ. د. فكريت كارتشيتش من أجل تطوير وتعزيز عمل مكتبة الغازي خسروبيك في سراييفو.

الكلمات الرئيسية: فكريت كارتشيتش، مكتبة الغازي خسروبيك، تحديث مكتبة الغازي خسروبيك، حولية مكتبة الغازي خسروبيك.

Summary

PROFESSOR DR. FIKRET KARČIĆ'S LEGACY IN GAZI HUSREV-BEY'S LIBRARY

Professor Dr, Fikret Karčić is one of the rare scholars who, during his academic endeavours, in the period of over forty years, not only made heavy use of its collection but also made a remarkable contribution to the development and affirmation of the library. On many occasions, he spoke of the library, especially of its significance in the studies of Islamic cultural heritage, but also about its status, and development. The author here illustrates the efforts and achievements of Professor Dr. Karčić in regard to Gazi Husrev-bey's Library in Sarajevo.

Keywords: Fikret Karčić, Gazi Husrev-bey's Library, modernization of GHL, Annals of Gazi Husrev-bey's Library